

RS § 418 Mål och riktlinjer för nationella minoriteter

Ärendenummer: RS 2022/688

Paragraf föregående instans: AU § 295

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Mål och riktlinjer för nationella minoriteter antas.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utse representation för att leda årligt samråd enligt gällande lagstiftning.

Sammanfattning

De nationella minoriteternas rättigheter styrs av lagstiftning.

I februari 2000 ratificerade Sverige Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan). De bygger på insikten att det finns ett stort antal minoriteter i Europa som levt i området sedan lång tid och har ett eget språk och egen kultur (prop. 1998/99:143, sid 11). Det konstateras att vissa minoritetsspråk riskerar att gå förlorade och att skydd av nationella minoriteter är nödvändigt för språklig och kulturell mångfald, stabilitet, demokratisk säkerhet och fred.

I samband med Sveriges ratificering infördes minoritetspolitiken som politikområde inom den svenska statsbudgeten. Judar, romer, samer (som även har ställning som urfolk), sverigefinnar och tornedalingar erkändes som nationella minoriteter. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Region Gotlands Mål och riktlinjer för nationella minoriteter beskriver de insatser som görs utifrån minoritetspolitiken med lagkrav på att ge skydd för de nationella minoriteterna och att stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Bedömning

Bedömningen är att Region Gotland med aktuella Mål och riktlinjer för nationella minoriteter, tillgodoser den sedan 2019 förstärkta lagen och arbetar i enlighet med lagstiftarens intentioner. Region Gotland erbjuder idag de flesta av de individinriktade insatserna som anges i lagen likväl som i Mål och riktlinjer för nationella minoriteter, vilket innebär att det i nuläget inte bedöms medföra ökade kostnader.

Däremot behöver regionen förstärka det övergripande arbetet med att tillgodose rätten till information och synliggörandet av nationella minoritetsspråk samt skydd av nationella minoriteters språk och kultur. Det bedöms som rimligt att identifiera språkkunskaper främst inom socialförvaltningen för att vid behov tillgodose rätt till omsorg på

minoritetsspråk.

Region Gotland ska årligen genomföra samråd för att långsiktigt kvarhålla och utveckla insatserna. Eftersom lagen ställer krav på att *samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheter för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande*, föreslås regionstyrelsen få i uppdrag att utse person som ska leda dessa.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att ärendet tillgodoser rättsligt perspektiv utifrån det nya lagkrav som utgör grund för ärendet, samt att Region Gotland tillgodoser rättigheter för populationen av minoriteter på Gotland.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att insatserna genomförs inom nämndernas ordinarie budgetram, med viss omfördelning av tid för bland annat samråd.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att insatserna möter barnens bästa då de direkt ger barn möjlighet till förstärkt stöd och skydd för minoriteters språk och kultur. Barn och ungdomars rätt till sitt språk och kultur är särskilt prioriterat.

Samråd med vuxna inom minoritetsgrupper har genomförts.

Bedömningen är att grupper av barn kan missgynnas, där vårdnadshavare aktivt väljer bort möjligheten till minoriteters språk och kultur, därför har regionen ett ansvar att återkommande ge möjligheter till barn och ungdomar med dess vårdnadshavare.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att insatserna erbjuds jämställt.

Samråd med vuxna inom minoritetsgrupper har genomförts.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det finns svårigheter att ta del av insatserna i de fall de genomförs med ett avstånd som kräver transport.

Bedömningen är att med nuvarande tekniskt utbud finns det idag större möjligheter att ta del av insatser som exempelvis modersmålsundervisning på minoritetsspråk med distansundervisning.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Filip Reinhag (S) yrkar att i beslutspunkt 2 ändra representant till representation.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Filip Reinhags tilläggsyrkande och finner att dessa bifalls.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Socialförvaltningen, 2022-09-07

Yttrande SON 2022-09-26

Tjänsteskrivelse Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, 2022-06-28

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden § 61

Barn- och utbildningsnämnden § 81

Tjänsteskrivelse Teknikförvaltningen 2022-09-01

Tekniska nämnden § 180

Tjänsteskrivelse Samhällsbyggnadsförvaltningen 2022-09-16

Miljö- och byggnadsnämnden § 238

Tjänsteskrivelse Regionstyrelseförvaltningen, 2022-04-29

Förslag Mål och riktlinjer för nationella minoriteter, 2022-11-17

Skickas till

Samtliga nämnder.